

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ

БОГДАН-ІГОР АНТОНІЧ

(1909–1937)

Богдан-Ігор Антоніч народився на Лемківщині 5 жовтня 1909 року в родині священика. Його рідне село Новиця нині розташоване на території Польщі. Ось як він згадував про своє дитинство і про те, що стало поштовхом до творчості: *«Малим хлопчиком вибіг я у темну ніч, оточену мороком холодних мовчазних лісів, і з острахом підвів очі до таємничого неба, яке, уявлялося мені, було приштилене горючими цвяхами зір до безмежного простору вічності. Я відчував, як серце холодне, наповняється містичним передчуттям осягнення якоїсь правничої тайни буття людини і природи».*

У єдиного сина доволі заможних людей життя могло скластися цілком безжурно і благополучно, якби не війна. Родина Антонічів змушена була тікати з рідного села, бо воно опинилося на теренах воєнних дій. Хто знає, можливо, доля біженців залишила маленькому Богданові назавжди ту самотність, про яку згадує його гімназійний учитель Лев Гец: *«У класі Антоніч нічим спеціально не відрізнявся, але не був таким веселим, як його товариші».* Мотиви і образи з його останньої книжки «Ротації», напевне, пов'язані з тими враженнями, які викарбував у дитячій душі похмурий Відень — столиця Австро-Угорщини. Ольга Олійник, наречена Антоніча, згадує: *«Оповідав мені про те, як мандрував вулицями Відня, орієнтуючись тільки за кіновими фоторекламами, які дуже докладно пам'ятав. А щоб не потрапити під колеса авт, увесь час ішов хідником поїд самими мурами».*

У 1919 році брат матері поета, Олександр Волошинович, був засуджений до смерті за те, що домагався приєднання галицької Лемківщини до Чехословаччини. Знову родина Антонічів тікає в Новиці, тепер уже від переслідування польської жандармерії. Деякий час Антонічі з десятилітнім Богданом жили на Пряшівщині. Повернувшись до Новиці, вони вели життя, подібне до існування багатьох західноукраїнських священицьких родин.

Важко сказати, як і хто саме виховував майбутнього поета. Ольга Олійник розповідає про няньку, яка читала напам'ять малому Антонічеві поезії Шевченка, оповідала казки, співала коліскової. Різні хвороби нападали на хирлявого від природи сина Антонічів, і він не ходив до початкової школи, а готувався у приватної вчительки складати іспити до гімназії.

Прийшовши до гімназії в Сяноці (1920 р.), побачив, що панівною мовою там є польська, якої він добре не знав, і завжди тягнувся до україномовного гурту, хоча української теж не знав, бо був лемком і розмовляв лемківською говіркою. Вчився Антоніч добре. Професори ставили його учням за приклад. Його колишній професор Л. Гец згадував: *«Не пам'ятаю, щоб колись на щось*

не дав відповіді. Все тихий, скромний. На перерві судів спокійно і читав. Його усмішка була якоюсь милою, чарівною, що не можна було не любити».

У роки навчання Антонич захоплювався музикою і не лише любив грати на скрипці, а й пробував сам компонувати музичні твори. Один його марш грала вся гімназія. Почав писати вірші ще дитиною, продовжував писати їх у гімназії, але польською мовою, зважаючи на польське оточення.

З 1928 до 1933 року Антонич навчається у Львівському університеті на філологічному, чи, як тоді говорили, на філософському факультеті. Спочатку послуговувався лемківською говіркою, але потім наполегливо почав вивчати українську літературну мову, самотужки опановуючи її лексику, образність та стилістику. Гурток українців часто заслуховує його філологічні студії. Перед університетськими друзями виступає Антонич і з читанням своїх поезій. У 1931 році виходить перша книжка поета «Привітання життя», яка привернула до нього увагу львівської літературної громадськості. Одночасно з «Привітанням життя» він готував книжку релігійної лірики під назвою «Велика гармонія». Закінчення університету збіглося в Антонича з видатною подією в його житті — виходом у світ його другої збірки «Три перстені». Ця книжка поставила Антонича в перший ряд західноукраїнських письменників.

Після закінчення університету (1934 року він здобуває ступінь магістра філософії з відзнакою і починає готуватися до докторату) Антонич зайнявся виключно літературною працею, з якої й жив. Розповідають, що він побоювався вчителювання. Говорив: «Як піду на практику, а потім на посаду, то вже нічого не напишу». Він знав, що польська влада робила все, щоб перетворити життя українського вчителя на пекло. Ще в університеті він зіткнувся з болючою несправедливістю: його за рекомендацією професора Гертнера мали послати вчитися до Болгарії (Антонич-студент спеціалізувався у славистиці). Але керівники університету пошкодували державних коштів для цієї мети лише тому, що він українець.

За чотири роки (1933–1937) Антонич написав ще три книжки, але тільки одна з них, «Книга Лева», вийшла за його життя, у 1936 році. Дві інші — «Зелена евангелія» і «Ротації» — посмертні видання, датовані 1937 роком. На цей час припадає робота Антонича над оперною драмою «Довбуш», над численними статтями, над романом «На тому березі», який, на жаль, так і не був закінчений.

6 липня 1937 року Антонич помер. Він захворів на апендицит і після вдалої операції вже мав намір виписуватися з лікарні додому. Але одразу друга важка недуга — запалення легенів — підкосила його навіки. Сонячного липневого дня сумна процесія відправляла його львівськими вулицями на Янівський цвинтар. Смерть передчасно забрала поета, змістом творчості якого було оспівування життя.

За життя Антонич здобув славу одного з найкращих поетів. Після смерті він був на якийсь час усунений з історії української літератури. Виданням і впорядкуванням його творів зайнялися друзі. Антонич став легендою Львова й улюбленим поетом українців наприкінці ХХ століття.

Андерсен Ганс Крістіан.....	209
Біссет Дональд.....	212
Гоголь Микола.....	214
Грімм Якоб та Вільгельм.....	217
Езоп.....	219
Єршов Петро.....	221
Коллоді Карло.....	223
Ліндгрєн Астрід.....	226
Маршак Самуїл.....	229
Михалков Сергій.....	231
Мора Ференц.....	233
Немцова Божена.....	234
Носов Микола.....	236
Осеєва Валентина.....	238
Паустовський Костянтин.....	239
Перро Шарль.....	240
Пляцковський Михайло.....	243
Пушкін Олександр.....	244
Твен Марк.....	247